

Op zoek naar de Bollenberg

Om de vroegste geschiedenis van Wijchen en omgeving te begrijpen, krijg je te maken met de vroegste geschiedenis van Duitsland en Gelre. Het is voor Wijchen (graag gebruik ik één van de oudste benamingen: Wikene) van doorslaggevend belang dat het Oost-Frankische Rijk in 925 Lotharingen in handen krijgt. Daarmee wordt in feite de basis gelegd voor het Duitse Rijk. Door Lotharingen stromen namelijk de Rijn en de Maas. En bij de Maas ben je bij Wijchen, ontstaan aan een zijtak van de Maas: het Wijchens Maasje nu Wijchens Meer. Daar wilden de Duitse keizers greep op hebben. Hun steun en toeverlaat daarbij was de aartsbisschop van Keulen. Deze zette kleine heren daartoe neer in Hernen, Leur en hoogstwaarschijnlijk ook in Wijchen. Zij wierpen in Hernen en Leur motteversterkingen op en in Wijchen aan de Elst een zaaltorenkasteel. Wat Gelre betreft hadden de graven al vanaf de elfde eeuw de grafelijke rechten over het Land tussen Maas en Waal. Pas na 1300 waren ze in staat het gebied echt in handen te krijgen. De Heren van Wijchen droegen als laatsten pas in 1392 hun heerlijkheid over aan dan de Hertog van Gelre.

Gelre, met name Opper-Gelre vanaf 12de eeuw

(bekijk de vergrote kaart aan het eind van dit artikel)

De motteversterking ligt recht tegenover Wassenberg op nu de Duits-Nederlandse grens.

Onderzoek naar het mogelijk toegankelijk maken.

Het op zoek gaan naar de motteversterking de Bollenberg op de grens van Limburg en Duitsland vlakbij Echt-Susteren heeft alles te maken met het mogelijk toegankelijk maken van de motte in Leur. Het was van historische betekenis dat in 2019 na archeologisch onderzoek (zie RAAPrapport 3995) kon worden vastgesteld dat er sprake is van een motteversterking in Leur. Ontstaan op initiatief van de

aartsbisschop van Keulen en uitgevoerd door de heren van Heinsberg rond het jaar 1050. Vroeg, omdat de motteversterking met haar achtvormige omgrachting tot het vroegste type motteversterkingen behoort. Het op zoek gaan naar de motte van Bollenberg had nogmaals te maken met het mogelijk toegankelijk maken van de motte in Leur. De keuze voor deze versterking had behalve daarmee ook te maken met het feit dat het eenzelfde vroeg type motteversterking is en opgeworpen door de graven van Gelre. De versterking heeft net als in Leur een achtvormige omgrachting rond voorburcht en motte. Opgeworpen tussen de 10de-12de eeuw.

Wat Gelre betreft gaat het om het greep houden op Opper-Gelre vanuit de hoofdburcht in Wassenberg. Vanuit dit gebied is het graafschap ontstaan. Vanuit Wassenberg ligt de motte versterking namelijk heel strategisch op de enige doorgang door het moerasgebied van Duitsland naar Limburg. Heel precies nu van Echterbosch naar Waldfeucht in Duitsland. Waar het om gaat - een beschrijving van de versterking wordt hierbij niet opgenomen - is dat deze versterking met een brug en een trap toegankelijk is gemaakt. Dat is gedaan op een zodanige manier dat dit wellicht ook in Leur toepasbaar is; namelijk van de voorburcht naar de motte. Ideaal immers in Leur zou zijn de motte toegankelijk te maken achter de kerk op de voorburcht met een brug over de omgrachting en dan via een trap de motte op.

Net als op de Bollenberg zullen daarvoor wel een paar bomen moeten worden weggehaald...

Wim Kattenberg

